EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2012.5.30.
COM(2012) 319 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Litvánia 2012. évi nemzeti reformprogramjáról

és a Litvánia 2012–2015 közötti időszakra vonatkozó konvergenciaprogramjáról szóló tanácsi véleményről

{SWD(2012) 319 final}

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Litvánia 2012. évi nemzeti reformprogramjáról

és a Litvánia 2012–2015 közötti időszakra vonatkozó konvergenciaprogramjáról szóló tanácsi véleményről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására[2],

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira[3],

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

mivel:

(1) Az Európai Tanács 2010. március 26-án jóváhagyta az Európai Bizottság „Európa 2020” elnevezésű, a foglalkoztatást és növekedést célzó új stratégia elindításáról szóló javaslatát, amely stratégia a gazdaságpolitikák fokozott összehangolása révén azokra a kulcsfontosságú területekre összpontosít, amelyeken fellépésre van szükség annak érdekében, hogy Európa növelhesse a fenntartható növekedés és a versenyképesség területén rejlő lehetőségeit.

(2) A Tanács 2010. július 13-án elfogadta a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikáira vonatkozó átfogó iránymutatásokról szóló ajánlást (2010–2014), 2010. október 21-én pedig elfogadta a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról szóló határozatot[4], melyek együtt alkotják az „integrált iránymutatásokat”. A

---

1 HL L 209., 1997.8.2. 1. o.
2 COM(2012) 319 végleges.
3 P7_TA(2012)0048 és P7_TA(2012)0047.
4 A 2012. április 26-i 2012/238/EU tanácsi határozat.

tagállamok felkérést kaptak, hogy nemzeti gazdaság- és foglalkoztatáspolitikájukban vegyék figyelembe az integrált iránymutatásokat.

(3) A Tanács 2011. július 12-én ajánlást fogadott el Litvánia 2011. évi nemzeti reformprogramjáról, valamint véleményt adott ki Litvánia 2011–2014 közötti időszakra vonatkozó, aktualizált konvergenciaprogramjáról.

(4) A Bizottság 2011. november 23-án elfogadta a második éves növekedési jelentést, amely az Európa 2020 stratégiára épülve elindítja az előzetes és integrált gazdaságpolitikai koordináció második európai szemeszterét. A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet alapján 2012. február 14-én elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést[5], amelyben Litvániát nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra kerül sor.

(5) Az Európai Tanács 2012. március 2-án jóváhagyta a pénzügyi stabilitás, a költségvetési konszolidáció és a növekedést ösztönző intézkedések biztosítására irányuló prioritásokat. Hangsúlyozta, hogy differenciált és növekedést elősegítő költségvetési konszolidációt kell végrehajtani, helyre kell állítani a gazdaságnak történő hitelnyújtás normál feltételeit, ösztönözni kell a növekedést és a versenyképességet, kezelni kell a munkanélküliséget és a válság társadalmi következményeit, valamint korszerűsíteni kell a közigazgatást. Felszólította a tagállamokat, hogy hajtsák végre a Tanács 2011. évi országspecifikus ajánlásait, és ezeket a prioritásokat konkrét intézkedések formájában építsék majd be stabilitási vagy konvergenciaprogramjukba, valamint nemzeti reformprogramjukba.

(6) Az Európai Tanács 2012. március 2-án arra is felkérte az Euró Plusz Paktumban részt vevő tagállamokat, hogy vállalásaikat kellő időben nyújtsák be ahhoz, hogy azokat stabilitási vagy konvergenciaprogramjukba, valamint nemzeti reformprogramjukba beépíthessék.

(7) Litvánia 2012. április 27-án benyújtotta a 2012–2015 közötti időszakra vonatkozó konvergenciaprogramját, valamint 2012. április 30-án a 2012. évi nemzeti reformprogramját. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.

(8) A 2012-es konvergenciaprogramnak az 1466/97/EK tanácsi rendelet szerinti értékelése alapján a Tanács azt a véleményt alakította ki, hogy a programban szereplő költségvetési előrejelzéseket alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv megalapozott. Nagyjából összhangban van a Bizottság 2012-re és 2013-ra vonatkozó, 2012. tavaszi előrejelzéseivel. A programban körvonalazott költségvetési stratégia célja a túlzott hiány 2012-ig történő korrekciója a Tanács ajánlásának megfelelően, majd ezt követően a középtávú célkitűzés felé való előrelépés. A program megerősíti a korábbi középtávú célkitűzést, azaz a GDP 0,5%-át kitevő strukturális többlet elérését, megfelelően tükrözve a Stabilitási és Növekedési Paktum követelményeit, továbbá évi legalább 1 százalékpontos konszolidációt határoz meg, a költségvetési egyensúly 2015-ig történő megvalósítását tervezve. Bár a költségvetési tervek összhangban állnak a túlzott hiány időben történő kiigazításával, a 2010–2012-es időszakban az éves átlagos költségvetési erőfeszítés az (újraszámított) strukturális költségvetési

[5] COM(2012) 68 végleges.

egyenleg[6] alapján várhatóan alacsonyabb lesz, mint a Tanács 2010. február 16-i ajánlásában a GDP 2.25 %-ában meghatározott érték. A középtávú célkitűzés felé való terv szerinti éves előrehaladás a túlzott hiány kiigazítását követő években valamennyivel meghaladja strukturális értelemben a GDP 0,5 %-át, azaz a Stabilitási és Növekedési Paktum célszámát. A költségvetési kiadások növekedésének aránya – a tervezett diszkrecionális bevételi intézkedések figyelembe vételével – 2013-ban és 2014-ben megfelel a Stabilitási és Növekedési Paktumban szereplő kiadási célszámnak, 2015-ben viszont nem. A program időszaka alatt az előrejelzések szerint az államadósság a GDP 60 %-a alatt marad, és 2013-ban a GDP közel 41 %ára emelkedik, a Bizottság 2012. tavaszi előrejelzései szerint, míg a konvergenciaprogram 2015-ig az adósság mintegy 35 %-ra való visszaszorítását tűzi ki célul. Előrelépés tapasztalható a költségvetési tervezés és végrehajtás reformja terén, azonban a kormánynak még jóvá kell hagynia a javasolt jogszabályokat. E jogszabályok erősítenék a pénzügyi keret elszámoltathatóságát, létrehozva egy független szervet, és megszigorítva a költségvetési tartalékokra vonatkozó szabályokat.

(9) Az átfogó adóztatási stratégia alapján 2011-ben végrehajtott intézkedések megerősítették az adóbehajtást és pótlólagos bevételeket eredményeztek. Mindazonáltal a végrehajtás folytatására van szükség ahhoz, hogy komoly előrehaladás történjen az adókikerülés elleni küzdelemben.

(10) A demográfiai helyzet komoly kétségeket támaszt a nyugdíjrendszer fenntarthatósága iránt. Jóllehet Litvánia elfogadta a nyugdíjkorhatár fokozatos, 2026-ig történő 65 évre emelését, ez az intézkedés önmagában nem biztosít fenntartható és megfelelő nyugdíjakat a jövőben, így további intézkedésekkel kell kiegészíteni. Ezek felölelhetnék a törvényes nyugdíjkorhatár és a jövőbeni ellátások demográfiai tényezőkhöz kapcsolását; az indexálásra vonatkozó világos szabályok megállapítását; a járulékok és az ellátások közötti szorosabb kapcsolat megteremtését, és a korkedvezményes nyugdíjazás ösztönzőinek megszüntetését. Litvánia emellett jobban kihasználhatná az önkéntes kiegészítő nyugdíjpénztárakat. Foglalkoztatási nyugdíjrendszerek kialakítása révén enyhíthetné a társadalombiztosítási rendszer terheit, ugyanakkor pedig javíthatná a jövőbeni nyugdíjak megfelelőségét. Megszüntették a hosszabb ideig való munkavállalást hátráltató tényezőket.

(11) 2011. december 1-jén hatályba lépett az időszakos munkákra közvetítő ügynökségekről szóló törvény, amelynek célja a rövid távú foglalkoztatás megkönnyítése. Mindazonáltal előfordulhat, hogy a törvény hatása nem lesz jelentős, mivel időszakos munkákra közvetítő ügynökségek már korábban is működtek Litvániában. A munkajogi törvény teljes körű felülvizsgálata meghatározhatná azokat a szükségtelen korlátozásokat és adminisztratív akadályokat, amelyek akadályozzák a rugalmas munkaszerződéseket, elbocsátásra vonatkozó rugalmas előírásokat és a rugalmas munkaidő-beosztást. További intézkedésekre van szükség a munkaerő-piaci részvételnek különösen a fiatalok, a képzetlen és idősebb munkavállalók körében történő fokozása, valamint a munkaerőpiac rugalmasságának javítása érdekében.

(12) A válság során különösen nyilvánvalóvá vált, hogy kihívást jelent az ifjúsági munkanélküliség (30% feletti) és az alacsony képzettségűek munkanélkülisége. A

[6] A Bizottság szolgálatai által a programban megadott információk alapján a közös módszertannak megfelelően újraszámított, egyszeri és ideiglenes intézkedésektől mentes, ciklikusan kiigazított egyenleg.

kormány számos intézkedést hajt vére a fiatalok foglalkoztatásának elősegítése érdekében (pl.: az első munkába állás támogatása és társadalombiztosítási járulék-kedvezmények). Mindazonáltal az aktívak aránya továbbra is túl alacsony, az aktív munkaerő-piaci politikákra fordított keretösszegek pedig hatékonyabban is felhasználhatók volnának, ha a közmunkákat a leginkább rászorulók felé irányítanák. Az oktatási rendszerből a munkaerőpiacra történő átmenet javítása érdekében vonzóbbá tehetnék a tanuló- és a gyakornoki szerződéseket, és a képzési igények előrejelzésére szolgáló rendszert hozhatnának létre. Az intézkedéseket összhangba kell hozni Litvánia és a Bizottság közös ifjúsági munkanélküliségi munkacsoportjának megállapításaival.

(13) Litvánia lakosságának körülbelül egyharmadát veszélyezteti a szegénység és a hosszú távú társadalmi kirekesztés lehetősége. Ez a negyedik legmagasabb arány az EU-n belül. Litvánia 2011-ben módosította a pénzbeli szociális segélyezésről szóló törvényt, hogy 2012 januárjától átalakítsa a szociális támogatások rendszerét. Elindította a szociális támogatás elosztásának kísérleti modelljét, megváltoztatta a támogatás összegének kiszámítására vonatkozó módszert, a munkát vonzóvá tevő ösztönzőket vezetett be, és növelte a lefedettséget. A szociális segélyezés reformja egy lépést jelent a munkától visszatartó tényezők csökkentése irányába. Ellenőrzési rendszert kell létrehozni a reform hatékonyságának a szegénység enyhítésében elért eredményének értékelésére. A reformnak kapcsolódnia kell azokhoz az aktivizálási intézkedésekhez is, amelyek erősítik különösen a hosszú távú szociális kedvezményezettek munkaerő-piaci részvételét.

(14) A kormány 2010 óta folytatja az állami tulajdonú vállalkozások ambiciózus reformját, amelynek célja a vállalatirányítás szerkezeti átalakítása, az átláthatóság növelése, valamint a tulajdonosi és szabályozó funkciók elválasztása, továbbá a verseny és a hatékonyság fokozása. A reform megalapozott, és jogalkotási és szervezeti változtatásokkal is jár. Komoly előrelépést jelent az átláthatóság és az elszámoltathatóság tekintetében, hogy most már negyedéves és éves jelentéseket is közzétesznek. Sor került egyértelmű vállalati célok meghatározására. Ugyanakkor a kormány elhalasztotta a reform egyes részeinek bevezetését, különösen az állami tulajdonú vállalkozások kereskedelmi és nem kereskedelmi tevékenységeinek elkülönítését; ezeket 2012-ben szándékozik végrehajtani.

(15) Litvánia némi előrelépést tett az épületek energiahatékonyságának javítása terén. A kormány 2011 decemberében programot fogadott el a soklakásos épületek korszerűsítésére, ezt azonban gyengítik a más szakpolitikai területeken rendelkezésre álló, ellentétes hatású támogatások, amelyek csökkentik a lakóépületek lakóinak motiváltságát az energiahatékonyság javítására. További lényeges és fokozott erőfeszítésekre van szükség az épületek energiahatékonyságának javítása érdekében.

(16) Lehetőség van az energiafelhasználás adóztatása felé való elmozdulásra, mivel az Unión belül a környezetvédelmi adók Litvániában a harmadik legalacsonyabbak, a közlekedési adók pedig a legalacsonyabbak. Az energiafogyasztás implicit adókulcsa 2010-ben a hetedik legalacsonyabb volt az EU-n belül, viszont a GDP arányában kifejezett energiaadók csupán kissé maradtak el az uniós átlagtól.

(17) Az ország energetikai infrastruktúrájában nincs verseny, és hiányoznak az összekapcsolódások, ami a növekedést fékező tényező. A nem kellő mértékű

összekapcsolódás akadályozza az energiapiaci verseny kialakulását. Továbbra is magas fokú a koncentráció (90% feletti) a gáz- és a villamosenergia-piacon.

(18) Litvánia számos kötelezettségvállalást tett az Euró Plusz Paktum keretében. Ezek a kötelezettségvállalások, és a 2011-ben bemutatott kötelezettségvállalások teljesítése a következő területekhez kapcsolódik: a versenyképesség és a foglalkoztatás előmozdítása, az államháztartás fenntarthatóságának javítása és a pénzügyi stabilitás megerősítése. A Bizottság értékelte a az Euró Plusz Paktum keretében tett vállalások teljesítését. Az ajánlások figyelembe veszik az említett értékelés eredményeit.

(19) A Bizottság az európai szemeszter keretében átfogó elemzést készített Litvánia gazdaságpolitikájáról, és értékelte a konvergenciaprogramot, valamint a nemzeti reformprogramot. Figyelembe vette nemcsak a programok Litvánia fenntartható költségvetési és társadalmi-gazdasági politikája szempontjából mutatott jelentőségét, hanem azt is, hogy megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintve, hogy a jövőbeli nemzeti döntéseknél az uniós szempontok beépítésével kell megerősíteni az Európai Unió átfogó gazdasági kormányzását. Az európai szemeszter keretében tett bizottsági ajánlások az alábbi ajánlás (1)–(6) pontjában tükröződnek.

(20) (Ezen értékelés fényében, a Tanács megvizsgálta Litvánia konvergenciaprogramját, arról alkotott véleményét[7] különösen alábbi ajánlás (1) pontja tükrözi.

AJÁNLJA, HOGY Litvánia a 2012-2013-as időszakon belül tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Biztosítsa a terv szerinti előrehaladást a túlzott hiány időben történő kiigazítása felé. Ennek érdekében hiánytalanul hajtsa végre a 2012. évi költségvetést és valósítsa meg a túlzottdeficit-eljárás keretében tett tanácsi ajánlásban meghatározott strukturális kiigazítási erőfeszítést. Ezt követően határozza meg a 2013. évi és azt követő időszakra vonatkozó költségvetési stratégia tervek szerinti végrehajtásához szükséges intézkedéseket, biztosítva a középtávú célkitűzés felé való megfelelő előrelépés lehetővé tételéhez szükséges strukturális kiigazítási erőfeszítést, beleértve kiadási célszámnak való megfelelést, a növekedést elősegítő kiadások csökkentésének minimalizálása mellett. Ennek érdekében mérlegelje a növekedést legkevésbé veszélyeztető adók – így az ingatlan és a környezetvédelmi adók – emelését, beleértve a gépjármű-adót is, az adóbeszedés javítása mellett. Erősítse meg a költségvetési keretet, mindenekelőtt érvényesíthető és kötelező felső kiadási határértékek megállapításával a középtávú költségvetési keretben.

2. Fogadja el a nyugdíjrendszer átfogó reformjára vonatkozó jogszabályt. A kötelező nyugdíjkorhatárt hozza összhangba a várható élettartammal, állapítson meg világos szabályokat a nyugdíjak indexálására vonatkozóan, és javítsa a kiegészítő megtakarítási rendszereket. Támassza alá a nyugdíjreformot az aktív idősödéssel kapcsolatos intézkedésekkel.

3. Csökkentse a magas munkanélküliséget – különösen a fiatalok, az alacsony képzettségűek és a tartós munkanélküliek körében – az erőforrásoknak az aktív munkaerő-piaci politikákra összpontosításával, ugyanakkor javítva e politikák hatékonyságát. Fokozza a tanulószerződéses gyakorlati képzési programok

[7] A 1466/97/EK tanácsi rendelet 9. cikkének (2) bekezdése alapján.

eredményességét. Módosítsa a munkajogot a rugalmas munkaszerződések, az elbocsátásra vonatkozó rugalmas előírások és rugalmas munkaidő-beosztás tekintetében.

4. Fokozza a munkát vonzóvá tévő ösztönzőket és erősítse a szociális segélyezés reformja és az aktivizáló intézkedések közötti kapcsolatokat, különösen a legkiszolgáltatottabbak esetében, a szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentése érdekében.

5. Hajtsa végre az állami tulajdonú vállalatokra vonatkozó reformcsomag összes elemét, biztosítva különösen a tulajdonosi és a szabályozó funkciók szétválasztását, valamint a kereskedelmi és a nem kereskedelmi tevékenységek elkülönítését. Építsen ki megfelelő felügyeleti eszközöket a reformok eredményességének értékelésére, és annak biztosítására, hogy az összes állami tulajdonú vállalat megfelel a reform előírásainak.

6. Erősítse az épületek energiahatékonyságának javítását szolgáló intézkedéseket, többek között a hátráltató tényezők felszámolása és a holdingalap gyors kiépítése révén. Erősítse az energiahálózatok versenyét az uniós országok villamosenergia- és gázhálózataival való összekapcsolhatóság javítása révén.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök